

Katalpe ali cigarovci (*Catalpa sp.*)

MARTIN BAJC,
univ. dipl. inž. gozdarstva

Katalpe ali cigarovci so medovita drevesa, ki izvirajo iz Severne Amerike in Azije. Najpogostejša je ameriška katalpa (*Catalpa bignonioides* Walt.), ki je naravno razširjena v jugovzhodnem delu Severne Amerike, na območju med Florido, Georgio in Louisiano. Poleg te poznamo še japonsko katalpo (*Catalpa ovata* G. Don), ki je doma na Kitajskem in Japonskem, ter lepo katalpo (*Catalpa speciosa* Engelm.), ki prav tako kot ameriška katalpa izvira iz Severne Amerike. Pri nas ni več tako redka in jo lahko vidimo v parkih in drevoredih, predvsem v mestnem in primestnem okolju.

Ta listopadna drevesa zrastejo do 20 m visoko. Imajo kratko in debelo deblo ter široko okroglasto krošnjo. Listi so preprosti, široko jajčasti, na koncu kratko zašiljeni, na dnu listne ploskve pa nekoliko srčasti. Poleti jih prepoznamo po cvetovih, ki so združeni v pokončne, mnogocvetne late. Cvet je belorumen, znotraj ima dve rumeni proggi in več rdečih peg. Cvetijo nekoliko pozneje od drugih drevesnih vrst, in sicer od konca junija do konca julija. Plodovi imajo obliko stroka

oz. cigare – odtod slovensko poimenovanje cigarovci. Na drevesu lahko ostanejo vse leto. V posameznem plodu je veliko dolgogolčavih, krilatih in ploščatih semen.

Zaradi lepih cvetov, zanimivih plodov in slikovite krošnje katalpe uporabljajo predvsem kot okrasna drevesa. Razmnožujemo jih lahko s semeni, okrasne sorte pa po večini s cepiči in neolesenelimi potaknjenci. Potrebujejo globoka, bogata in zračna tla, slabo pa prenašajo sušo. Zelo jim prija vroča poletja, vendar le, če so tla dovolj vlažna. Dobro uspevajo tudi v nekoliko zasenčeni legi, čeprav imajo raje sončne.

Ker cvetijo julija, ko že nastopi brezpašno obdobje, čebele rade obiskujejo njihove cvetove, saj so dober vir nektarja in cvetnega prahu. Čist med katalpe doslej ni znan, medicina te rastline pa je pomemben del mešanih cvetličnih medov v nekaterih delih Severne Amerike in Kitajske. Pri nas katalpe lahko zasadimo predvsem za okras in kot vrsto, ki v brezpašnem obdobju čebeljim družinam omogoča vsaj majhen vnos nektarja.

Cvet

Čebela na cvetu

List

Drevo

Čebelarska radijska predavanja v marcu 2005

Marca 2005 boste v oddaji Kmetijski nasveti na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- **v torek, 8. marca, ob 12.30**, bo g. Borut Preinfalk, dr. vet. med., govoril o zdravstvenem varstvu čebel;
- **v torek, 22. marca, ob 12.30**, bo g. dr. Jurij Reščič predstavil plemenilno postajo za kranjsko čebelo v Kamniški Bistrici.

Urednica Ivanka Polanec